

Seat No. : _____

LE-102

April-2014

B.Com. (Sem.-VI)

C-308 : Business Laws – II

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

Instructions : All questions are compulsory.

(2) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

Figures to the right indicate marks.

1. (A) નુકસાન વળતર અને જામીનગીરી કરારની વ્યાખ્યા આપો અને તેની વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. **6**

Define contract of indemnity and guarantee and explain the difference between them.

અથવા/OR

અનુમોદન દ્વારા એજન્સી એટલે શું ? કાયદેસર અનુમોદનની આવશ્યકતાઓ જણાવો.

What is meant by Agency by Ratification ? State the essentials of valid ratification.

(B) જામીનના હક્કો ઉપર નોંધ લખો. **4**

Write a note on Rights of Surety.

અથવા/OR

બેઈલીની ફરજો ઉપર નોંધ લખો.

Write a note on Duties of Bailee.

(C) (1) લિયનનો અર્થ આપો. **4**

Give the meaning of Lien.

(2) પેટા એજન્ટ અને બદલી એજન્ટનો અર્થ આપો.

Give the meaning of Sub Agent & Substituted Agent.

અથવા/OR

કાનૂની કાર્યવાહી દ્વારા એજન્સીનો અંત કેવી રીતે લાવી શકાય તે જણાવો.

Mention how agency can be terminated by operation of law.

2. (A) કંપનીનું આવેદનપત્ર એટલે શું ? તેની કલમો સમજાવો. 6

What is Memorandum of Association of a company ? Explain its clauses.

અથવા/OR

ખાનગી કંપનીને મળતાં વિશેષાધિકારો જણાવો.

State the privileges enjoyed by a private company.

- (B) કંપનીના ડિરેક્ટરોની કાનૂની પરિસ્થિતિ ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. 4

Write a short note on legal position of directors of a company.

અથવા/OR

આંતરિક વહીવટનો સિદ્ધાંત એટલે શું ?

What is Doctrine of Indoor Management ?

- (C) કંપનીની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો. 4

Mention the characteristics of a company.

અથવા/OR

કંપનીના આદ્યસ્થાપકો વિશે નોંધ લખો.

Write a note on promoters of a company.

3. (A) 'ગ્રાહક'ની વ્યાખ્યા આપો. ગ્રાહકના હકો સમજાવો. 6

Define 'consumer'. Explain rights of a consumer.

અથવા/OR

કેન્દ્રીય ગ્રાહક સુરક્ષા પરિષદ વિશે નોંધ લખો.

Write a note on Central Consumer Protection Council.

- (B) જિલ્લા ફોરમના સભ્યોની લાયકાતો જણાવો. 4

Mention the qualifications of Members of a District Forum.

અથવા/OR

રાષ્ટ્રીય કમિશન કેવી રીતે રચવામાં આવે છે તે સમજાવો ?

How National Commission is constituted ? Explain.

(C) વ્યાખ્યા આપો :

4

Define :

(1) સેવાઓ

Services

(2) ફરિયાદ

Complaint

(3) ઉચિત પ્રયોગશાળા

Appropriate Laboratory

(4) ગ્રાહક તકરાર

Consumer Disputes

અથવા/OR

ગેરવ્યાજબી વેપારી રીત રસમો અને નિયંત્રણાત્મક વેપારી રીત રસમો એટલે શું ?

What are Unfair Trade Practices and Restrictive Trade Practices ?

4. (A) વિનિમયપત્ર અને ચેક વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.

6

Explain the difference between a Bill of Exchange and a cheque.

અથવા/OR

નેગોશિયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ અંગેની ધારણાઓ જણાવો.

State the presumptions regarding Negotiable Instruments.

(B) વેચાણ શેરો (Endorsement) એટલે શું ? વેચાણ શેરોના કોઈપણ બે પ્રકારો સમજાવો.

4

What is Endorsement ? Explain any two types of endorsement.

અથવા/OR

વચનચિઠ્ઠીની આવશ્યકતાઓ જણાવો.

Mention the essentials of a Promissory Note.

(C) ધારણ કરનાર અને યથાનુક્રમે ધારણ કરનારની વ્યાખ્યા આપો.

4

Define Holder and Holder in due course.

અથવા/OR

‘ચેકનું ક્રોસિંગ’ વિશે નોંધ લખો.

Write a note on ‘Crossing of a Cheque’.

5. નીચેના વિધાનો ખરાં કે ખોટાં છે તે જણાવો :

State whether the following statements are True or False :

- (1) એજન્સીના કરારમાં એજન્ટ ક્યારેય અંગત રીતે જવાબદાર હોતો નથી.
An agent is never personally liable in a contract of Agency.
- (2) નુકસાન વળતરનો કરાર આભાસી કરાર છે.
Contract of Indemnity is a quasi contract.
- (3) બેઈલમેન્ટના કરારમાં માલની સોંપણી આવશ્યક છે.
Goods must be delivered in a Contract of Bailment.
- (4) એજન્સીના કરારનો અંત પરસ્પર સમજૂતીથી પણ લાવી શકાય છે.
Contract of Agency can be terminated by Mutual Consent also.
- (5) કંપની એક કાયદા દ્વારા રચવામાં આવેલી કૃત્રિમ વ્યક્તિ છે.
A 'company' is an artificial person created by law.
- (6) ખાનગી કંપનીમાં ઓછામાં ઓછા ચાર ડિરેક્ટરો હોવા જોઈએ.
There must be minimum four directors in a private company.
- (7) સત્તાની ઉપરવટનું કૃત્ય એટલે કંપનીની સત્તા બહારનું કૃત્ય.
An act 'ultra vires' means an act beyond authority of the company.
- (8) અવેજ વિના પણ માલ ખરીદનાર વ્યક્તિ ગ્રાહક ગણાય.
Person buying goods without the consideration is also a consumer.
- (9) ગ્રાહક સુરક્ષા કાયદા હેઠળ 'બેંકિંગનો' સેવાઓમાં સમાવેશ થાય છે.
'Banking' is included in services as per the Consumer Protection Act.
- (10) જિલ્લા ફોરમમાં રૂપિયા દસ લાખ સુધીની કિંમતના માલ અને સેવાઓ માટે દાવો કરી શકાય છે.
A suit for goods and services worth ₹ Ten lakhs can be filed in District Forum.
- (11) બધાં જ ચેક વિનિમયપત્રો હોય છે.
All cheques are Bill of exchanges.
- (12) યથાનુક્રમે ધારણ કરનાર બનવા માટે અવેજની જરૂરિયાત હોતી નથી.
No consideration is required to become a Holder in due course.
- (13) વચનચિઠ્ઠીમાં શરતી વચન હોઈ શકે છે.
A Promissory Note may have a conditional promise.
- (14) ચેક માટે સ્ટેમ્પ જરૂરી હોતો નથી.
A stamp is not required for a cheque.